

УДК 316.42:330.33.01(477)

В.М.НОВІКОВ,
*доктор економічних наук, професор, завідувач відділу
Інституту демографії та соціальних досліджень
ім. М.В. Птухи НАН України*

ДЕРЖАВНО-КОРПОРАТИВНА ІНТЕГРАЦІЯ: ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА ТА МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ

У сучасних умовах економічного розвитку проблема об'єднання фінансових і матеріальних ресурсів державних і корпоративних структурно набуває першорядного значення для розвитку виробництва і соціальної інфраструктури.

Економіка розвинутих країн характеризується розвиненими інтеграційними зв'язками. Вони стосуються формування й удосконалення умов господарювання і набувають форму спільних заходів держави, місцевих органів влади і корпоративного сектору економіки щодо стабілізації ситуації при загостренні ринкових відносин, а також реалізації інвестиційних проектів у різних сферах діяльності: освітянської, медичної, житлово-комунальної, транспортної та ін.

Ефективність державно-приватної інтеграції залежить від того, наскільки вона вбудована у програмно-цільовий комплекс соціально-економічного розвитку. В Україні така проблема щойно виходить на громадське обговорення. Це обумовлено тим, що державно-корпоративна інтеграція ще не стала пріоритетним завданням державної економічної і соціальної політики, а отже, підприємництва й органів самоврядування.

Для того, щоб сформувати ефективні механізми розвитку державно-корпоративної інтеграції, необхідно дійти узгодженого визначення цього явища. На сьогодні найбільшої уваги потребує питання змісту (структури) державно-корпоративної інтеграції, що певною мірою визначає межі відповідальності сторін і функціонування складових, які включені в інтеграційні процеси.

Систему державно-корпоративної інтеграції можна представити як взаємодію трьох компонентів: соціально відповідального бізнесу, державно-приватного (публічно-приватного) партнерства, цільових фінансових фондів. Істотне значення для реалізації проблеми системності має інституціональний механізм соціального діалогу.

Соціальна відповідальність бізнесу передбачає добровільну позитивну реакцію підприємців на вирішення соціальних проблем суспільства. Такий підхід зумовлює не тільки виконання роботодавцем чинних нормативних правил і законів, а і бажання сприяти поліпшенню соціально-економічної ситуації понад вимоги, визначені у законодавчих актах.

Мета. Визначити зміст і основні форми державно-приватної інтеграції, запропонувати з урахуванням іноземного й вітчизняного досвіду інституційні механізми її розвитку на сучасному етапі реформування української економіки.

Виклад основного матеріалу. В Європі та США практика соціально відповідального бізнесу знайшла протягом десятиріччя широке застосування, сформувалися різні варіанти її державного регулювання. В Україні, на відміну від розвинутих країн, предметне поле соціальної відповідальності бізнесу звужене. В Україні зареєстровано 134510 недержавних об'єднань, з них 50706 (37,7%) – громадських організацій, 10319 (7,7%) – благодійних організацій, 19706 (14,6%) – релігійних організацій [1, с. 162]. Решта – це кредитні та споживчі спілки, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків та ін.

Функції недержавних організацій зводяться до надання консультацій, проведення тренінгів, просвітницького й інформаційного обслуговування, соціального захисту й освітнянської діяльності. Приблизно 30% недержавних організацій, що надають соціальні послуги, отримують від держави фінансову допомогу. Частка державної участі в бюджеті недержавної організації становить 9–11%; 10% організацій мають комерційні доходи, наприклад, від надання соціальних послуг, питома вага яких становить 4% бюджету організації. Із наведених даних видно слабкість економічної бази недержавних організацій та їх обмежені можливості щодо надання соціальних послуг, що не забезпечує вирішення питання активізації державно-корпоративної інтеграції. Із зазначених причин вони не виступають ефективним посередником розподільчих процесів між населенням, соціальною інфраструктурою та підприємцями. Наприклад, у Волинській області корпоративна соціальна відповідальність, як і в країні в цілому, проявляється через благодійність. На благодійні цілі підприємці спрямовують менше 2% прибутку. Це значно менше регуляторних норм, що встановлені державою. Національне законодавство дозволяє, і це мотивується податковими преференціями, відраховувати на благодійні цілі від 2 до 5% прибутку [2, с. 97]. Благодійним внескам значною мірою поступаються внески на користь інвестування громадських організацій, державних і муніципальних.

Нині фінансування у соціальній інфраструктурі характеризується переважно державними асигнуваннями, призначення яких, в основному, підтримувати стан закладів соціальної інфраструктури. До основних проблем, пов'язаних з фінансуванням, належать створення організаційно-правових механізмів взаємодії держави, населення, бізнесу і соціальних закладів з метою залучення фінансових коштів у соціальну інфраструктуру.

За очевидної потреби соціальної інфраструктури в фінансових ресурсах, рамки сучасного законодавства не забезпечують вирішення проблеми. Позабюджетні кошти переважно надходять вузькому колу працівників. Це певною мірою можна віднести й до бюджетних асигнувань. Ключовим питанням є контроль за надходженням і використанням бюджетних і позабюджетних коштів, що неможливо здійснити у межах традиційних форм бюджетування. Розв'язання цього протиріччя може бути знайдено на шляху зміни статусу закладів соціальної інфраструктури, що розширює участь державних і недержавних організацій у ринкових відносинах і забезпечує “детінізацію” фінансування. Стосовно муніципальних і державних закладів соціальної інфраструктури вважаємо за доцільне надати їм права автономної організації. Спеціальним законом, наприклад, «Про автономний некомерційний заклад» доцільно визначити порядок формування і використання їх майна. Автономний заклад має бути юридичною особою і від свого імені одержувати і здійснювати майнові та особисті немайнові правовідносини.

Фінансування автономного закладу має відбуватися у вигляді субвенцій і субсидій із бюджетів відповідних рівнів згідно з програмами, затвердженими в установленому порядку, та інших джерел. У цьому контексті перспективним виглядає укладання автономним некомерційним закладом інвестиційної угоди з інвестором, за якою останньому, в разі вкладання грошей у діяльність соціальної інфраструктури, гарантується певний

прибуток за рахунок розширення обсягу надання платних послуг населенню або сторонній організації.

Для мотивації господарчої діяльності важливо надати автономному закладу право позичальника. З метою реалізації економічної активності, необхідно юридично дозволити автономному закладу укладати позичальний договір і бути емітентом облігацій, якими забезпечується право їх покупців на одержання фіксованого відсотка її номінальної вартості.

При розробці закону про автономний некомерційний заклад слід ввести в його текст пряму законодавчу норму про можливість випуску зазначеною юридичною особою як позичальником цінних паперів (облігацій), що дало б змогу розширити інвестиційні можливості закладів соціальної інфраструктури. Цей захід варто здійснювати разом з місцевими органами влади, яким надано прово бути емітентом.

Для залучення фінансових та інвестиційних ресурсів необхідно розширити відповідні статті Цивільного кодексу України, Закону України «Про цінні папери і фондовий ринок». Доцільно ст. 86 гл. 7 «Здійснення підприємницької діяльності непідприємницькими товариствами й установами» Цивільного кодексу України поповнити таким закладом, який матиме статус «автономної організації» [3, с.86].

Треба також надати юридичного підґрунтя цінним паперам автономного закладу як фінансовому інструменту організації його взаємодії з інвестором. Нині Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» визначив, що емітентом облігацій може бути юридична особа, орган виконавчої влади та органи місцевого самоврядування [4, ст.2]. При цьому облігації дозволено випускати підприємствам і місцевим органам. Для чіткого визначення права автономного закладу необхідно в закон ввести поняття облігації автономної (некомерційної) організації.

Оскільки в Україні державно-корпоративна інтеграція лише створюється, то вона знаходить прояв, в основному, в моделі змішаного фінансування на двосторонній основі: бюджетних коштів і грошових доходів населення. Нерозвиненим залишається сектор фінансових фондів. У ринкових економіках, передусім у США і Великій Британії, все більш поширеним інструментом позабюджетної фінансової підтримки соціальної інфраструктури стає цільовий капітал некомерційних організацій – ендаумент. В умовах розвитку державно-корпоративної інтеграції та економічної самостійності соціальних закладів ендаумент стає додатковим та ефективним каналом поповнення бюджету галузей соціальної інфраструктури. Цільове вкладання коштів як форма добровільного проявлення інтересів інвесторів – це інститут соціального капіталу, що відбиває механізм соціальної взаємодії. Механізм ендаумента забезпечує співробітництво у розповсюдженні знань, створюючи економічну основу для співробітництва і координації. Ендаумент являє собою обсяг фінансових ресурсів (інвестиційних активів у грошовій формі, цінні папери, нерухоме та інше майно), які відкладаються на користь некомерційних організацій на певних умовах. Ендаумент розміщується у фінансових інститутах з метою отримання закладами соціальної інфраструктури щорічних дивідендів (відсотків, ренти, прибутку). Дивіденди від ендаумента, які може використовувати некомерційна організація для фінансування соціальних закладів, постійно обмежується чистими активами. Це означає, що базовий капітал ендаумента залишається недоторканим.

Використання доходу від ендаумента контролюють донор або управлінська рада відповідно до цілей і умов, на яких капітал передається некомерційній організації. Для збереження й примноження активів їх можуть передавати заклади соціальної інфраструктури в управління спеціалізованим фондам, які вкладають кошти для отримання максимального прибутку. Зазвичай дозволяється використовувати 5% вартості довірчого капіталу. Процес накопичення ендаумента триває багато років. Для попередження надмірного збільшення базового капіталу ця регулятивна норма може збільшуватися до 10%.

Фінансування соціальної інфраструктури за допомогою цільового капіталу некомерційних організацій найбільш розповсюджене в Сполучених Штатах Америки. У цій країні

на національному рівні існують дві громадські організації, які наділені правом формувати фінансові ендаументи. Це, зокрема, Національний ендаумент мистецтв і Національний науковий фонд. Ці установи створені Конгресом США як незалежні федеральні агентства, і їх діяльність фінансується за рахунок державного бюджету. На підтримку різних проєктів Національний ендаумент мистецтв витрачає з початку його діяльності щороку 150–160 млн. дол. [5, с. 92]. Університети США мають ендаумент у десятки мільярдів доларів, а бібліотеки і музеї – сотні мільярдів доларів.

Ряд авторитетних університетів США утворювалися за допомогою ендаумента. Обсяг ендаументів коливається від 7,7 млрд. дол. до 41,5 млрд. дол., щорічний приріст яких відзначається досить високими темпами за щорічного зростання – 22,3%.

Абсолютні розміри ендаументів характеризують обсяг їх ринкових активів, які потенційно здатні приносити інвестиційний прибуток для суспільних потреб. Фінансові ендаументи у США функціонують на основі прийнятого закону «Про управління інституціональними фондами». Відповідно до Федерального закону штати розробляють власні закони.

Система ендаументів університетів – це складний фінансовий комплекс джерел надходжень коштів і шляхів їх використання. Загальна сума благодійних внесків складається з багаточисельних ендаументів, які вносять окремі донори. Наприклад, у Гарвардському університеті ендаумент налічує 11 тис. індивідуальних ендаументів, які мають самостійний статус і враховуються незалежно один від одного [5, с. 93].

Відповідно до законодавства США, кожний донор має право формулювати свої вимоги до використання вкладених коштів. При цьому університетам дозволяється акумулювати ендаументи з метою підвищення рівня управління їх активами та ефективного вирішення інвестиційних завдань. Деякі навчальні заклади об'єднують фінансові активи, утворюючи загальний фонд згідно із законами штатів, управління яким здійснюється за єдиними нормативними правилами. У даному випадку індивідуальні ендаументи поглинаються загальним фондом і підпорядковуються цілям, що висуваються перед ним.

Мотивація донорської діяльності здійснюється двома шляхами. По-перше, суми благодійних внесків звільняються від податків на дохід як у донорів, так і у реципієнтів. По-друге, для стимулювання розширення індивідуальних внесків корпоративні структури збільшують обсяги активів в ендаументах. З 2006 р. Федеральна податкова служба дозволила університетам формувати трастові фонди як різновид ендаументів, в котрі включаються вільні кошти працівників університетів. Дозволяється без оподаткування спрямовувати на благодійні цілі нерозподілений дохід трасту і використовувати його активи в інвестиційних цілях. Подібне практикують Гарвардський і Масачусетський технологічний університети. Рівень гарантованих дивідендів дорівнює 5% від ринкової вартості вкладених коштів. Така регулятивна норма діє протягом усього терміну дії трасту, в зв'язку з чим встановлюється граничний віковий ценз участі в трастовій формі ендаумента.

У тому випадку, коли донори не фіксують напрями використання ендаументів, навчальному закладу надається право визначати цілі витрачання доходів, за рахунок яких можуть: надаватися допомога студентам, формуватись ендаумент професорсько-викладацького складу, оновлюватися матеріальна база університетів тощо. Головна мета інвестиційної політики університетів полягає в забезпеченні їх фінансової стабільності. Такий підхід виключає створення ризикової ситуації, що може виникати, коли інвестор намагається максимізувати свої прибутки. Інституційними складовими інвестиційної політики, крім ланки індивідуальних менеджерів, є управлінські компанії, що спеціалізуються на ефективному розміщенні фінансових активів ендаумента.

Інвестиційний дохід може використовуватися як споживчий ресурс і як квазіендаумент. Частка інвестиційного доходу, яку за рішенням університету переводять в інвестиції, отримує статус «квазіендаумента». У даному разі, оскільки доходи формуються не

із зовнішніх джерел, а з доходів університетського ендаумента, вони розглядаються як профільні і не регулюються податковими нормами. У зв'язку з цим можливість вільного розпорядження доходами ендаумента набуває в університетах поширення, особливо в умовах економічного спаду, оскільки дає змогу відшкодувати вартість коштів, втрачених у період несприятливої ринкової кон'юнктури.

Одним із альтернативних варіантів безризикової інвестиційної практики є інвестування фінансових активів ендаумента у венчурні, хеджеві (позичальні) і спекулятивні проекти, які мають високу дохідність. Наприклад, хеджеві фонди дають можливість отримувати прибуток на рівні до 40%. Дохід від хеджування обкладається податком у повному обсязі.

Висвітлення практики застосування ендаумента свідчить, що цільовий капітал дозволяє акумулювати ресурси різних донорів і виступає в якості довгострокового джерела доходу для некомерційних організацій. В Україні питання багатоканального фінансування, хоча і набуває суспільної актуальності, проте не створюються інституційні і законодавчі умови для його розвитку [6, с. 23].

Для того, щоб заклади соціальної інфраструктури мали можливість отримувати і використовувати додаткові джерела фінансування, необхідно, по-перше, адаптувати державні й муніципальні заклади соціальної інфраструктури до умов сучасного українського правового поля і перетворити їх із пасивного реципієнта державних коштів на некомерційну організацію. Соціальний заклад як некомерційна організація набуватиме права передавати кошти в довірче управління компанії з управління фінансовими ресурсами.

Другим фактором, що обмежує цей процес, є ризики при інвестуванні в цільовий капітал бюджетних коштів. Існує небезпека необґрунтованого відтоку бюджетних коштів на ринки капіталу і, як наслідок цього, посилення аудиторського контролю за діяльністю некомерційних організацій, що може призвести до неефективного використання їх економічного потенціалу.

Проте зазначені ризики можуть бути пом'якшені, якщо інвестування бюджетних коштів у цільовий капітал поєднати з приватними, використовуючи для їх довірчого управління чинне законодавство.

Третє обмеження торкається відсутності правових податкових механізмів, пов'язаних із формуванням і управлінням власне цільовим капіталом. Необхідно провести відмінність між разовими благодійними внесками і пожертвуваннями, надходження яких до некомерційних організацій дають змогу отримувати додатковий дохід у процесі їх діяльності.

Різниця між разовими пожертвуваннями і цільовим капіталом полягає у механізмах їх використання та оподаткування. Перші спрямовуються на благодійні цілі безпосередньо й одразу після їх надходження.

Враховуючи нинішню несприятливу ситуацію з багатоканальним фінансуванням соціальної інфраструктури, можна вважати за доцільне створити умови для адаптації міжнародного досвіду із функціонування цільового капіталу некомерційної організації до соціальної практики України. Ця практика свідчить, що в юридичному аспекті цільовий капітал у формі інвестиційного активу має набути всі ознаки правового інституту, які характеризуються предметною спрямованістю (додаткове фінансування некомерційних організацій); принципами регулювання (визначення коштів, використання їх у благодійних цілях у комерційній сфері); наявністю юридичної конструкції (суб'єктний склад правовідносин, особливі умови суб'єктних правовідносин).

Ключове питання – право власності на цільовий капітал. Від його вирішення залежить можливість розпорядження доходами від його використання. Відповідь на поставлене питання передбачає чіткість у визначенні організаційно-правової форми суб'єктів даних правовідносин – державних і муніципальних закладів. Власником цільового капіталу не можуть бути бюджетні заклади. Право власності зберігається лише за некомерційною організацією, що утворюється у формі фонду, автономної некомерційної

організації, громадської або релігійної організації. Таким чином, для розпорядження інвестиційними активами заклади соціальної інфраструктури мають набути статус некомерційної організації.

Режим оперативного управління, що зазвичай прийнятий у країні, обумовлює різні підходи до формування та використання цільового капіталу для різних форм некомерційних організацій. Умови України передбачають два підходи до формування цільового капіталу.

Згідно з першим підходом, некомерційна організація формує для себе цільовий капітал, коли вона виступає його власником і єдиним отримувачем доходу від нього. Такий підхід може передбачатися тільки для некомерційної організації, що наділена правом власності на майно й утворена, як згадувалося раніше, в організаційно-правовій формі фонду, автономної некомерційної або громадської організації. Отримувачем доходу від цільового капіталу в цьому випадку може бути тільки дана некомерційна організація. Необхідно взяти до уваги, що для некомерційної організації – власника цільового капіталу уряд встановлює перелік видів платної діяльності, які вона може здійснювати.

Відповідно до другого підходу, утворюється спеціалізована організація з управління цільовим капіталом на користь інших одержувачів доходів від цільового капіталу, які не наділені правом власності будь-якого майна. Це може бути тільки некомерційна організація в організаційно-правовій формі фонду. Уставними видами діяльності спеціалізованого фонду виключно є такі: а) формування цільового капіталу; б) використання цільового капіталу; г) розподіл доходу від цільового капіталу.

Визначається також гранична сума грошових коштів, з досягненням якої некомерційна організація повинна передати їх у довірче управління керуючої компанії. Після переказу цих коштів цільовий капітал вважається сформованим. Для економічних умов України ця гранична сума грошових коштів може бути орієнтовано визначена з урахуванням існуючої практики. В областях України річний обсяг цільових фондів у середньому становить 10 млн. грн, які використовують на цілі інноваційного розвитку районів і соціальну підтримку населення. Обсяг ендаумента (цільовий фонд), дохід від якого використовувався для підтримки галузей соціальної інфраструктури, має бути не менше 100 млн грн. Дана величина ендаумента обґрунтована такими розрахунками.

Припустимо, що m – ресурс цільового фонду базового року t_0 ; r_{inf} – очікуваний рівень інфляції в наступному році t_1 ; r_{inv} – рівень прибутковості, необхідний для фінансування галузі в об'ємі V без зменшення ресурсів фонду в цінах базового періоду. Тоді з урахуванням інфляції прибуток фонду має бути не меншим, ніж необхідний для галузі ресурс: $m(1+r_{inf})(1+r_{inv}) - m(1+r_{inf})(1+r_{inv}) \geq V$, або $m(1+r_{inf})^*r_{inv} \geq V$. Наприклад, якщо прогнозований рівень інфляції становить 10%, ресурс початкового періоду 100 млн., а відсоткова ставка 21%, номінальний об'єм поточного періоду становитиме 121 млн., проте використати ми можемо не більше 11 млн. для того, щоб не зменшити об'єм ресурсу в цінах базового року (в порівняльних цінах). Таким чином, якщо за рахунок цільового фонду в поточному періоді планується використати 10 млн., відсоток r_{inv} , за умови 10% інфляції, повинен становити не менше $r_{inv} \geq 10 \text{ млн}/110 \approx 9,1\%$, тобто відсоткова ставка по депозитах не повинна бути меншою 20,1%. Якщо відсоткова ставка становить 21%, то можна використати 11 млн. без зниження фактичного (в цінах базового періоду) ресурсу цільового фонду.

Для того, щоб перешкодити заміщенню бюджетного фінансування доходами від цільового капіталу, необхідно щороку здійснювати аудит діяльності державних і муніципальних закладів у разі, якщо дохід від цільового капіталу протягом року перевищує певну граничну суму.

Серед видів державно-приватної інтеграції найґрунтовніші організаційно-правові засади має лише державно (цівільно)-приватне партнерство, у рамках якого здійсню-

ється співробітництво між територіальними громадами та юридичними або фізичними особами у порядку, що встановлений Законом України «Про державно-приватне партнерство» [7]. Найбільш проблемними питаннями сучасного розвитку державно-приватного партнерства є розрив у часі між реалізацією проекту та можливістю бюджету профінансувати його реалізацію, недоліки управління конкретним інвестиційним проектом, відсутність прозорих механізмів відстеження його реалізації, а також механізмів забезпечення продовження реалізації розпочатих проектів у наступні роки.

Для поліпшення інвестиційного клімату розвитку мережі об'єктів соціальної інфраструктури передбачається удосконалений організаційний механізм прийняття і реалізації проектів державно-приватного партнерства, до якого залучені розпорядник бюджетних коштів, голова місцевої ради, партнер державно-приватного співробітництва, фінансові органи та визначено їх функціональну відповідальність за прийняття рішення і виконання інвестиційного проекту.

При застосуванні механізму державно-приватного партнерства чинне законодавство нечітко визначає, по-перше, статус зобов'язань органів самоврядування, які мають виникати в рамках договорів про державно-приватне партнерство, і відповідно низький рівень зацікавленості та захисту приватного партнера; по-друге, відсутність практики прийняття умовних зобов'язань органами самоврядування, тобто зобов'язань, що стають дійсними за настання певної умови, наприклад, передачі у власність готового об'єкта; по-третє, відсутність гарантій стосовно повернення коштів у майбутні бюджетні періоди за переданий об'єкт; по-четверте, відсутність механізмів спрямування коштів, які зекономлені від впровадження проекту, для розрахунків з інвесторами; по-п'яте, відсутність позасудового порядку стягнення заборгованості органів самоврядування за рахунок коштів бюджету розвитку; по-шосте, трактування деяких норм, у результаті чого виникають конфлікти та можливість двоякого розуміння окремих юридичних положень.

У зв'язку з проблемами, що постають у чинному законодавстві, необхідно внести пропозиції до Бюджетного кодексу з метою створення законодавчих підвалин для забезпечення ефективності та прозорості функціонування механізмів публічно-приватного партнерства.

Для визначення статусу зобов'язань, що виникають у рамках публічно-приватного партнерства, пункт 34-1 ст. 2 Бюджетного кодексу дати в такій редакції:

- Залучення коштів на засадах державно-приватного партнерства — це залучення державою (Верховною Радою Автономної Республіки Крим, міською радою) на договірних засадах коштів та матеріально-технічних ресурсів приватного сектору, які обчислюються в грошовому еквіваленті, для здійснення повноважень, що відповідно до законодавства виконуються за рахунок коштів державного бюджету (місцевих бюджетів).
- Зобов'язання, що приймаються на засадах державно-приватного партнерства, разом з гарантійними належать до умовного місцевого боргу.

Для посилення захисту прав кредитора та відповідальності органів місцевого самоврядування ст. 17 Бюджетного кодексу викласти в редакції:

- Рішення щодо взяття зобов'язання, в результаті якого утворюватиметься умовний місцевий борг, прийматиметься міською радою більшістю (не менше двох третин від загальної кількості депутатів відповідної ради).
- Граничний обсяг місцевого боргу, умовного місцевого боргу визначатиметься на кожний бюджетний період рішенням про місцевий бюджет.

Для посилення захисту прав кредитора та відповідальності органів місцевого самоврядування ст. 25 Бюджетного кодексу викласти в наступній редакції:

- Державне казначейство України в межах надходжень бюджету розвитку на вимогу кредитора здійснює безспірне списання коштів місцевих бюджетів у

разі невиконання органами самоврядування зобов'язань з погашення та обслуговування місцевого боргу, якщо відповідний договір передбачатиме таку можливість.

- Розрахункові обсяги зменшення видатків місцевих бюджетів на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, передбачені техніко-економічними обґрунтуваннями за проектами із залученням коштів на засадах державно-приватного партнерства передаватимуться до бюджету розвитку до повної окупності відповідних проектів (п. 19-1 статті 2 БК).
- Ця економія може бути як джерелом погашення місцевого умовного боргу, що утвориться при реалізації таких проектів, так і джерелом впровадження нових проектів (стаття 71 БК).

Статтю 76 Бюджетного кодексу записати:

Разом із проектом рішення про місцевий бюджет подаватимуться:

- обґрунтування обсягів економії;
- перелік інвестиційних проектів, під які планується брати зобов'язання, що спричинять утворення умовного місцевого боргу, на плановий бюджетний період та наступні за плановим два бюджетні періоди;
- обсяги місцевих боргових зобов'язань за умовним місцевим боргом на поточний і наступний бюджетні періоди до повного їх погашення.

Для забезпечення комплексності підходу до дотримання обсягу місцевих боргових зобов'язань та зобов'язань за умовним місцевим боргом на економічно безпечному рівні ст. 18 Бюджетного кодексу дати в такій редакції:

- Загальний обсяг місцевого боргу, умовного місцевого боргу станом на кінець бюджетного періоду не повинен перевищувати 200 відсотків надходжень до бюджету розвитку за останніх три роки, що передують року прийняття рішення, без урахування коштів, що надійшли від запозичень, а обсяг річних платежів з погашення місцевого боргу, умовного місцевого боргу не повинен перевищувати 100 відсотків таких надходжень [8].

Загальний висновок. Розвиток державно-приватної інтеграції є пріоритетним напрямом, від стану якого залежить матеріально-технічне переоснащення і підвищення ефективності функціонування соціальної інфраструктури. Тільки достатній рівень розвитку економічної, соціальної та юридичної форм співробітництва і взаємодії державних і муніципальних структур з бізнесом дасть змогу ефективно використати наявний фінансовий потенціал і підвищити мобільність соціальних ресурсів.

Формами державно-приватної інтеграції можуть бути, поряд з бюджетними, й автономні некомерційні заклади. Ці інституції дають можливість розширити застосування механізмів соціальної відповідальності бізнесу. Цільове вкладання коштів – ендаумент як економічний інструмент інвестування у соціальну інфраструктуру набуває важливого значення при формуванні інвестиційної політики у системі вищої освіти й науки. Його результати можна очікувати лише за всебічної модернізації, коли оновленням охоплено й інфраструктурні галузі. Пріоритетом в сучасних умовах економічного розвитку слід вважати державно (цивільно) – приватне партнерство, яке для свого розвитку потребує сталих фінансових гарантій для бізнес-структур.

Джерела

1. Горемикіна Ю.В. Проблеми розвитку недержавних організацій у сфері надання соціальних послуг / Ю.В.Горемикіна // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – № 1(11). – С. 161–168.
2. Звонар В.П. Міжсекторне партнерство як механізм реалізації регіональної соціальної політики: концепція для України / В.П.Звонар. – Луцьк, 2009. – 290 с.

3. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: закон України – Режим доступу : <http://www.uazakon.com/big/tekst71./pg.2htm>
4. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : закон України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>
5. Кочетков Г.Б. Эндаументы, их роль в системе высшего образования в США / Г.Б. Кочетков // США, Канада : экономика – политика – культура. – 2008. – № 10. – С. 95. – 182.
6. Левін П.Б. Економічний механізм реалізації соціальної політики: інфраструктурний підхід / П.Б. Левін: Автореф. докт. дисс. – К., 2011. – 36 с.
7. Про державно-приватне партнерство [Електронний ресурс] : закон України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2404-17>
8. Зміцнення місцевої фінансової ініціативи [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.Ibser.org.ua

Анотація. Стаття присвячена становленню соціальної корпоративної політики. На основі адаптації до умов України іноземного досвіду процесів державно-приватної інтеграції надано пропозиції з розвитку механізмів солідарної відповідальності державних партнерів за стан забезпечення економіки соціальної інфраструктури.

Аннотация. Статья посвящена становлению социальной корпоративной политики. На основе адаптации к условиям Украины иностранного опыта процессов государственно-частной интеграции даны предложения по развитию механизмов солидарной ответственности государственных партнеров за состояние обеспеченности экономики социальной инфраструктуры.

Summary. Article is enlightened establishment of corporate social policy in Ukraine. The idea of social responsibility has received full support from society. However, its development in the country hasn't widely disseminated. Public-private integration of financial and material resources is mediated by market relations and can be represented as a three-sector structure. It consists of the corporate social responsibility, target investment capital (endowment) and the system of municipal-private partnership.

Municipal-corporate integration in Ukraine is at an early stage of development and is mainly formed on a bilateral basis, which combines budget funds and cash income. This form of integration has certain disadvantages, the main of which is the shadow patterns of distribution and use of funds. Regulation of the process of attracting population funds, their deliberate use and legalization of financial schemes will provide by giving autonomous status to budgetary institutions. A law on autonomous institutions, which determine the operating conditions of this new institutional form, was proposed to adopt. Some debatable issues, in particular the provision of autonomous institutions by right to be issuing securities were reviewed.

An important financial instrument for the development of public-private integration can be targeted investing, or endowment. The mechanisms of its regulation, particularly implementation of property rights to revenues and its distribution, operating as a non-profit structure was reviewed.

The organizational and legal measures aimed at development of municipal-private partnership were proposed. They concern the improvement of the Budget Code to provide financial guarantees to investors and the order of conclusion of agreements by municipal agencies and private investors.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, соціально відповідальний бізнес, соціальна інфраструктура, фінансові фонди, автономний заклад, цільовий капітал, цінні папери, бюджетний кодекс.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, социально ответственный бизнес, социальная инфраструктура, финансовые фонды, автономное предприятие, целевой капитал, ценные бумаги, бюджетный кодекс.

Key words: public-private partnership, corporate social responsibility, social infrastructure, financial assets, independent company, target capital, securities, Budget Code.

Стаття надійшла до редакції журналу 14.11.2011 р.